Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τρίτο τμήμα)

της 13ης Ιουλίου 2017 *

«Προδικαστική παραπομπή – Ιθαγένεια της Ένωσης – Δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας και ελεύθερης διαμονής στο έδαφος των κρατών μελών – Οδηγία 2004/38/ΕΚ – Άρθρο 27, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο – Περιορισμοί του δικαιώματος εισόδου και του δικαιώματος διαμονής για λόγους δημόσιας τάξης, δημόσιας ασφάλειας ή δημόσιας υγείας – Απέλαση για λόγους δημόσιας τάξης ή δημόσιας ασφάλειας – Συμπεριφορά που συνιστά πραγματική, ενεστώσα και αρκούντως σοβαρή απειλή, στρεφόμενη κατά θεμελιώδους συμφέροντος της κοινωνίας – Πραγματική και ενεστώσα απειλή – Έννοια – Πολίτης της Ένωσης ο οποίος διαμένει στο κράτος μέλος υποδοχής, όπου εκτίει ποινή κάθειρξης επιβληθείσα για την κατ' εξακολούθηση τέλεση του εγκλήματος της σεξουαλικής κακοποίησης ανηλίκων»

Στην υπόθεση C-193/16,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Tribunal Superior de Justicia del País Vasco (Ανώτατο Δικαστήριο της Χώρας των Βάσκων, Ισπανία) με απόφαση της 8ης Μαρτίου 2016, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 7 Απριλίου 2016, στο πλαίσιο της δίκης

E

κατά

Subdelegación del Gobierno en Álava,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τρίτο τμήμα)

συγκείμενο από τους L. Bay Larsen, πρόεδρο τμήματος, M. Βηλαρά (εισηγητή), J. Malenovský, M. Safjan και D. Šváby, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: H. Saugmandsgaard Øe

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

– η Ισπανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τη V. Ester Casas,

– η Βελγική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις C. Pochet και L. Van den Broeck,

– η Γερμανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την K. Stranz και τον T. Henze,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ισπανική.

– η Εσθονική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την K. Kraavi-Käerdi,

– η Αυστριακή Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον G. Eberhard,

– η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, εκπροσωπούμενη από τον S. Brandon και την C. Crane, επικουρούμενους από τον B. Lask, barrister,

– η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τις E. Montaguti και I. Martínez del Peral,

κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 27, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 2004/38/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, σχετικά με το δικαίωμα των πολιτών της Ένωσης και των μελών των οικογενειών τους να κυκλοφορούν και να διαμένουν ελεύθερα στην επικράτεια των κρατών μελών, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΟΚ) 1612/68 και την κατάργηση των οδηγιών 64/221/ΕΟΚ, 68/360/ΕΟΚ, 72/194/ΕΟΚ, 73/148/ΕΟΚ, 75/34/ΕΟΚ, 75/35/ΕΟΚ, 90/364/ΕΟΚ, 90/365/ΕΟΚ και 93/96/ΕΟΚ (ΕΕ 2004, L 158, σ. 77, και διορθωτικό ΕΕ 2004, L 229, σ. 35).

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ του E και της Subdelegación del Gobierno en Álava (Αντιπροσωπείας της Κυβερνήσεως στην Álava, Ισπανία) όσον αφορά την απόφαση της τελευταίας με την οποία διατάχθηκε η απέλαση του E από το Βασίλειο της Ισπανίας, με απαγόρευση εισόδου για διάστημα δέκα ετών, για λόγους δημόσιας ασφάλειας.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

3 Το άρθρο 27, παράγραφοι 1 και 2, της οδηγίας 2004/38 ορίζει τα εξής:

«1. Με την επιφύλαξη των διατάξεων του παρόντος κεφαλαίου, τα κράτη μέλη μπορούν να επιβάλλουν περιορισμούς στην ελευθερία κυκλοφορίας και διαμονής των πολιτών της Ένωσης και των μελών της οικογένειάς τους, ανεξαρτήτως ιθαγένειας, για λόγους δημόσιας τάξης, δημόσιας ασφάλειας ή δημόσιας υγείας. Δεν μπορεί να γίνεται επίκληση των λόγων αυτών για την εξυπηρέτηση οικονομικών σκοπών.

2. Κάθε μέτρο που λαμβάνεται για λόγους δημόσιας τάξης ή δημόσιας ασφάλειας πρέπει να τηρεί την αρχή της αναλογικότητας και να θεμελιώνεται αποκλειστικά στην προσωπική συμπεριφορά του αφορώμενου ατόμου. Προηγούμενες ποινικές καταδίκες δεν αποτελούν αφ' εαυτών λόγους για τη λήψη τέτοιων μέτρων.

Η προσωπική συμπεριφορά του αφορώμενου ατόμου πρέπει να συνιστά πραγματική, ενεστώσα και αρκούντως σοβαρή απειλή, στρεφόμενη κατά θεμελιώδους συμφέροντος της κοινωνίας. Αιτιολογίες που δεν συνδέονται με τα στοιχεία της υπόθεσης ή στηρίζονται σε εκτιμήσεις γενικής πρόληψης δεν γίνονται αποδεκτές.»

4 Το άρθρο 28, παράγραφος 3, της εν λόγω οδηγίας έχει ως εξής:

«Δεν μπορεί να λαμβάνεται απόφαση απέλασης πολίτη της Ένωσης, εκτός αν η απόφαση απέλασης βασίζεται σε επιτακτικούς λόγους δημόσιας ασφάλειας, κατά τα οριζόμενα από τα κράτη μέλη, εφόσον τα πρόσωπα αυτά:

α) έχουν διαμείνει κατά τα προηγούμενα δέκα έτη στο κράτος μέλος υποδοχής, ή

β) είναι ανήλικοι, εκτός εάν η απέλαση είναι απαραίτητη για το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού, όπως προβλέπεται στη σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα του παιδιού, της 20ής Νοεμβρίου 1989.»

5 Το άρθρο 33 της ίδιας οδηγίας προβλέπει τα εξής:

«1. Το κράτος μέλος υποδοχής δύναται να εκδίδει αποφάσεις απέλασης ως ποινή ή ως παρεπόμενο μέτρο σε σχέση με ποινή κράτησης, μόνον εφόσον πληρούνται οι απαιτήσεις των άρθρων 27 […]

2. Αν η απόφαση απέλασης όπως προβλέπεται στην παράγραφο 1, εκτελείται περισσότερο από δύο έτη αφότου εκδοθεί το κράτος μέλος βεβαιώνεται ότι το αφορώμενο άτομο εξακολουθεί να αποτελεί πραγματική απειλή για τη δημόσια τάξη ή τη δημόσια ασφάλεια, και εξετάζει επίσης κατά πόσον έχει, ενδεχομένως, επέλθει ουσιαστική μεταβολή των περιστάσεων αφότου εκδόθηκε η απόφαση απέλασης.»

Το ισπανικό δίκαιο

6 Το άρθρο 10 του real decreto 240/2007, sobre entrada, libre circulación y residencia en España de ciudadanos de los Estados miembros de la Unión europea y de otros Estados parte en el Acuerdo sobre el Espacio Económico Europeo (βασιλικό διάταγμα 240/2007, σχετικά με την είσοδο, την ελεύθερη κυκλοφορία και τη διαμονή στην Ισπανία των πολιτών των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των συμβαλλομένων στη Συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο κρατών), της 16ης Φεβρουαρίου 2007 (*BOE* αριθ. 51, της 28ης Φεβρουαρίου 2007, σ. 8558, στο εξής: βασιλικό διάταγμα 240/2007), ορίζει, στην παράγραφο 1, τα εξής:

«Οι πολίτες κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή συμβαλλομένου στη Συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο κράτους, καθώς και τα μέλη της οικογένειάς τους τα οποία δεν είναι υπήκοοι κάποιου εκ των κρατών αυτών, έχουν δικαίωμα μόνιμης διαμονής στην Ισπανία εφόσον έχουν διαμείνει νομίμως και αδιαλείπτως επί πενταετία στην επικράτειά της. Το δικαίωμα αυτό δεν υπόκειται στους όρους που προβλέπονται στο κεφάλαιο ΙΙΙ του παρόντος βασιλικού διατάγματος.

[…]»

7 Το άρθρο 15 του βασιλικού διατάγματος 240/2007 ορίζει τα εξής:

«1. Όταν επιβάλλεται από λόγους δημόσιας τάξης, δημόσιας ασφάλειας ή δημόσιας υγείας, μπορεί να επιβληθεί κάποιο από τα ακόλουθα μέτρα σε πολίτες κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή συμβαλλομένου στη Συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο κράτους, ή στα μέλη της οικογένειάς τους:

[…]

c) Διαταγή απελάσεως ή επαναπροώθησης από την ισπανική επικράτεια.

Απόφαση απελάσεως πολιτών κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή συμβαλλομένου στη Συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο κράτους, ή μελών της οικογένειάς τους, ανεξαρτήτως ιθαγένειας, που έχουν αποκτήσει δικαίωμα μόνιμης διαμονής στην Ισπανία, μπορεί να εκδοθεί αποκλειστικά για επιτακτικούς λόγους δημόσιας τάξης ή δημόσιας ασφάλειας. Ωσαύτως, πριν από τη λήψη μιας τέτοιας αποφάσεως, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη η διάρκεια διαμονής του ενδιαφερομένου και η κοινωνική και πολιτιστική ενσωμάτωσή του στην Ισπανία, η ηλικία, η κατάσταση της υγείας του, η οικογενειακή και οικονομική του κατάσταση και το εύρος των δεσμών του με τη χώρα καταγωγής.

[…]

4. Αν η απόφαση απελάσεως εκτελείται αφότου έχουν παρέλθει περισσότερα από δύο έτη από την έκδοσή της, οι αρμόδιες αρχές οφείλουν να εξετάζουν κατά πόσον έχει, ενδεχομένως, επέλθει ουσιαστική μεταβολή των περιστάσεων και να εξακριβώνουν κατά πόσον ο ενδιαφερόμενος εξακολουθεί να αποτελεί πραγματική απειλή για τη δημόσια τάξη ή τη δημόσια ασφάλεια.

5. Η απόφαση περί επιβολής ενός εκ των προβλεπόμενων στις παραγράφους 1 έως 4 μέτρων υπόκειται στα ακόλουθα κριτήρια:

a) πρέπει να λαμβάνεται σύμφωνα με τη νομοθεσία περί προστασίας της δημόσιας τάξης και της δημόσιας ασφάλειας και με βάση τις συναφείς ισχύουσες νομοθετικές διατάξεις·

b) μπορεί να ανακληθεί αυτεπαγγέλτως ή κατόπιν αιτήματος του ενδιαφερομένου, όταν παύσουν να ισχύουν οι λόγοι επί των οποίων στηρίχθηκε η απόφαση·

c) δεν μπορεί να λαμβάνεται με βάση οικονομικούς σκοπούς·

d) όταν λαμβάνεται για λόγους δημόσιας τάξης ή δημόσιας ασφάλειας πρέπει να θεμελιώνεται αποκλειστικά στην προσωπική συμπεριφορά του θιγομένου, η οποία, σε κάθε περίπτωση, πρέπει να συνιστά πραγματική, ενεστώσα και αρκούντως σοβαρή απειλή, στρεφόμενη κατά θεμελιώδους συμφέροντος της κοινωνίας. Η ύπαρξη απειλής πρέπει να εκτιμάται από το αρμόδιο όργανο, λαμβανομένων υπόψη των εκθέσεων των αστυνομικών αρχών, των επιφορτισμένων με την ποινική καταστολή αρχών και των δικαστικών αρχών που ασχολούνται με τον φάκελο της συγκεκριμένης υποθέσεως. Προηγούμενες ποινικές καταδίκες δεν αποτελούν αφ' εαυτών λόγους για τη λήψη τέτοιων μέτρων.

[…]»

Η διαφορά της κύριας δίκης και το προδικαστικό ερώτημα

8 Ο Ε είναι Ιταλός υπήκοος. Στις 14 Απριλίου 2003, καταχωρίστηκε ως πολίτης της Ένωσης ο οποίος διαμένει στην Ισπανία.

9 Στις 13 Νοεμβρίου 2013, η Αντιπροσωπεία της Κυβερνήσεως στην Álava εξέδωσε, βάσει του άρθρου 15, παράγραφος 1, στοιχείο c, του βασιλικού διατάγματος 240/2007, απόφαση με την οποία διατάχθηκε, για λόγους δημόσιας ασφάλειας, η απέλαση του Ε από το Βασίλειο της Ισπανίας (στο εξής: απόφαση περί απελάσεως), με απαγόρευση εισόδου στην ισπανική επικράτεια για διάστημα δέκα ετών, με την αιτιολογία ότι είχε καταδικαστεί με τρεις αμετάκλητες δικαστικές αποφάσεις σε κάθειρξη δώδεκα ετών για την κατ' εξακολούθηση τέλεση του εγκλήματος της σεξουαλικής κακοποίησης ανηλίκων, ποινή την οποία εξέτισε σε σωφρονιστικό κατάστημα.

10 Ο E άσκησε προσφυγή κατά της ως άνω αποφάσεως ενώπιον του Juzgado de lo Contencioso-Administrativo nº 3 de Vitoria-Gasteiz (επαρχιακό διοικητικό πρωτοδικείο αριθ. 3 της Vitoria-Gasteiz, Ισπανία). Στις 12 Σεπτεμβρίου 2014, το εν λόγω δικαστήριο απέρριψε την προσφυγή αυτή, εκτιμώντας ότι η απόφαση περί απελάσεως ήταν δεόντως αιτιολογημένη, λαμβανομένων υπόψη, ιδίως, της ψυχοδιαγνωστικής εκθέσεως που συντάχθηκε από το σωφρονιστικό κατάστημα καθώς και της οικογενειακής και οικονομικής καταστάσεως του ενδιαφερομένου στο κράτος μέλος υποδοχής.

11 Ο E άσκησε έφεση κατά της τελευταίας αυτής αποφάσεως ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου. Υποστήριξε, μεταξύ άλλων, ότι ήταν κρατούμενος ήδη έξι έτη σε σωφρονιστικό κατάστημα, εκτίοντας τις ποινές που του είχαν επιβληθεί για την τέλεση του εγκλήματος της σεξουαλικής κακοποίησης ανηλίκων. Κατά την άποψή του, λόγω των περιστάσεων αυτών δεν μπορούσε να θεωρηθεί ότι αποτελούσε, κατά το χρονικό σημείο της εκδόσεως της αποφάσεως περί απελάσεως, πραγματική και ενεστώσα απειλή, στρεφόμενη κατά θεμελιώδους συμφέροντος της κοινωνίας.

12 Το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι η συμπεριφορά του E είναι αρκούντως σοβαρή ώστε να χαρακτηρισθεί ως «απειλή για τη δημόσια ασφάλεια». Πάντως, το εν λόγω δικαστήριο αμφιβάλλει ως προς το αν ο E συνιστά πραγματική και ενεστώσα απειλή, δεδομένου ότι κρατείται σε σωφρονιστικό κατάστημα και του απομένει μεγάλο χρονικό διάστημα κάθειρξης προς έκτιση.

13 Επομένως, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται ως προς το αν η απόφαση περί απελάσεως είναι σύμφωνη με το άρθρο 27, παράγραφοι 1 και 2, της οδηγίας 2004/38.

14 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Tribunal Superior de Justicia del País Vasco (Ανώτατο Δικαστήριο της Χώρας των Βάσκων, Ισπανία) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Έχει το άρθρο 27, παράγραφοι 1 και 2, της οδηγίας 2004/38 την έννοια ότι συνιστά πραγματική και ενεστώσα απειλή για τη δημόσια ασφάλεια ο E, ο οποίος έχει καταδικασθεί σε κάθειρξη δώδεκα ετών για την κατ' εξακολούθηση τέλεση του εγκλήματος της σεξουαλικής κακοποίησης ανηλίκων και ο οποίος, έχοντας εκτίσει έξι έτη της ποινής του, πρόκειται να εκτίσει ακόμη πολλά έτη μέχρι την ολοκλήρωση της ποινής και την απόλυσή του;»

Επί του προδικαστικού ερωτήματος

15 Με το ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 27, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 2004/38 έχει την έννοια ότι το γεγονός ότι ένα πρόσωπο κρατείται σε σωφρονιστικό κατάστημα κατά το χρονικό σημείο της εκδόσεως της αποφάσεως περί απελάσεως χωρίς να υπάρχει προοπτική απολύσεώς του στο εγγύς μέλλον αποκλείει το ενδεχόμενο να συνιστά η συμπεριφορά του, σε σχέση με θεμελιώδες συμφέρον της κοινωνίας του κράτους μέλους υποδοχής, απειλή με πραγματικό και ενεστώτα χαρακτήρα.

16 Προκαταρκτικώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι το δικαίωμα διαμονής εντός της Ένωσης των πολιτών της Ένωσης και των μελών των οικογενειών τους δεν είναι απόλυτο, αλλά δύναται να υπόκειται σε περιορισμούς και προϋποθέσεις που προβλέπονται από τη Συνθήκη, καθώς και από τις διατάξεις που θεσπίζονται για την εφαρμογή της (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 10ης Ιουλίου 2008, Jipa, C-33/07, EU:C:2008:396, σκέψη 21, και της 13ης Σεπτεμβρίου 2016, Rendón Marín, C-165/14, EU:C:2016:675, σκέψη 55).

17 Συναφώς, οι περιορισμοί του δικαιώματος διαμονής απορρέουν, ειδικότερα, από το άρθρο 27, παράγραφος 1, της οδηγίας 2004/38, διάταξη η οποία επιτρέπει στα κράτη μέλη να περιορίζουν το δικαίωμα διαμονής των πολιτών της Ένωσης ή των μελών των οικογενειών τους, ανεξαρτήτως

ιθαγένειας, μεταξύ άλλων για λόγους δημόσιας τάξης ή δημόσιας ασφάλειας (βλ. αποφάσεις της 10ης Ιουλίου 2008, Jipa, C-33/07, EU:C:2008:396, σκέψη 22, και της 13ης Σεπτεμβρίου 2016, Rendón Marín, C-165/14, EU:C:2016:675, σκέψη 57).

18 Κατά πάγια νομολογία, η εξαίρεση για λόγους δημόσιας τάξης συνιστά παρέκκλιση από το δικαίωμα διαμονής των πολιτών της Ένωσης ή των μελών των οικογενειών τους, η οποία πρέπει να ερμηνεύεται στενώς και της οποίας το περιεχόμενο δεν δύναται να καθορίζεται μονομερώς από τα κράτη μέλη (βλ., συναφώς, αποφάσεις της 4ης Δεκεμβρίου 1974, van Duyn, 41/74, EU:C:1974:133, σκέψη 18· της 27ης Οκτωβρίου 1977, Bouchereau, 30/77, EU:C:1977:172, σκέψη 33· της 29ης Απριλίου 2004, Ορφανόπουλος και Oliveri, C-482/01 και C-493/01, EU:C:2004:262, σκέψη 65, καθώς και της 13ης Σεπτεμβρίου 2016, Rendón Marín, C-165/14, EU:C:2016:675, σκέψη 58).

19 Όπως προκύπτει από το άρθρο 27, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας 2004/38, προκειμένου να δικαιολογούνται τα μέτρα περιορισμού του δικαιώματος διαμονής πολίτη της Ένωσης ή μέλους της οικογένειάς του, ιδίως δε εκείνα που λαμβάνονται για λόγους δημόσιας τάξης, πρέπει να είναι σύμφωνα προς την αρχή της αναλογικότητας και να βασίζονται αποκλειστικώς στην προσωπική συμπεριφορά του ατόμου που αφορούν (απόφαση της 13ης Σεπτεμβρίου 2016, Rendón Marín, C-165/14, EU:C:2016:675, σκέψη 59).

20 Συναφώς, πρέπει να επισημανθεί ότι, κατά το άρθρο 83, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, η γενετήσια εκμετάλλευση παιδιών εντάσσεται στους τομείς της ιδιαιτέρως σοβαρής εγκληματικότητας με διασυνοριακή διάσταση οι οποίοι απαιτούν την παρέμβαση του νομοθέτη της Ένωσης. Συνεπώς, τα κράτη μέλη έχουν την ευχέρεια να κρίνουν ότι ποινικά αδικήματα όπως εκείνα του άρθρου 83, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ αποτελούν ιδιαιτέρως σοβαρή προσβολή θεμελιώδους συμφέροντος της κοινωνίας, ως προς τα οποία ο κίνδυνος επαναλήψεως της τελέσεώς τους συνιστά άμεση απειλή για την ηρεμία και τη σωματική ασφάλεια του πληθυσμού και, ως εκ τούτου, μπορεί να εμπίπτει στην έννοια «επιτακτικοί λόγοι δημόσιας ασφάλειας», με αποτέλεσμα να δικαιολογείται ενδεχομένως η λήψη μέτρου απελάσεως βάσει του άρθρου 28, παράγραφος 3, της οδηγίας 2004/38, υπό την προϋπόθεση ότι ο τρόπος τελέσεως τέτοιων αδικημάτων χαρακτηρίζεται ως ιδιαιτέρως σοβαρός, κάτι που απόκειται στο αιτούν δικαστήριο να διαπιστώσει βάσει ειδικής εξετάσεως της υποθέσεως της οποίας έχει επιληφθεί (βλ., συναφώς, απόφαση της 22ας Μαΐου 2012, I, C-348/09, EU:C:2012:300, σκέψη 33).

21 Ωστόσο, ενδεχόμενη διαπίστωση από το αιτούν δικαστήριο, σύμφωνα με τις αξίες της δικής του έννομης τάξεως, ότι αδικήματα όπως αυτά που διέπραξε ο Ε συνιστούν τέτοια απειλή, δεν πρέπει να έχει κατ' ανάγκη ως αποτέλεσμα την απέλαση του ενδιαφερομένου (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 22ας Μαΐου 2012, I, C-348/09, EU:C:2012:300, σκέψη 29).

22 Πράγματι, από το γράμμα του άρθρου 27, παράγραφος 2, της οδηγίας 2004/38 προκύπτει ότι τα μέτρα που λαμβάνονται για λόγους δημόσιας τάξης ή δημόσιας ασφάλειας πρέπει να βασίζονται αποκλειστικώς στην προσωπική συμπεριφορά του ατόμου που αφορούν.

23 Εξάλλου, το άρθρο 27, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας αυτής εξαρτά κάθε μέτρο απελάσεως από τον όρο μια τέτοια συμπεριφορά να συνιστά πραγματική και ενεστώσα απειλή, στρεφόμενη κατά θεμελιώδους συμφέροντος της κοινωνίας ή του κράτους μέλους υποδοχής, διαπίστωση που προϋποθέτει, κατά κανόνα, ότι το οικείο πρόσωπο τείνει να διατηρήσει τη συμπεριφορά αυτή στο μέλλον (απόφαση της 22ας Μαΐου 2012, I, C-348/09, EU:C:2012:300, σκέψη 30).

24 Το γεγονός ότι, όμως, το οικείο πρόσωπο κρατείται σε σωφρονιστικό κατάστημα κατά το χρονικό σημείο της εκδόσεως της αποφάσεως περί απελάσεως, χωρίς να υπάρχει προοπτική απολύσεώς του επί πολλά έτη ακόμη, δεν μπορεί να θεωρηθεί ως συσχετιζόμενο με την προσωπική συμπεριφορά του οικείου προσώπου.

25 Πρέπει, επιπροσθέτως, να επισημανθεί ότι το άρθρο 33, παράγραφος 1, της οδηγίας 2004/38 προβλέπει τη δυνατότητα του κράτους μέλους υποδοχής να λαμβάνει, τηρουμένων, μεταξύ άλλων, των απαιτήσεων που απορρέουν από το άρθρο 27 της οδηγίας αυτής, μέτρο απελάσεως ως παρεπόμενο μέτρο σε σχέση με ποινή κρατήσεως. Επομένως, ο νομοθέτης της Ένωσης έχει προβλέψει ρητώς τη δυνατότητα των κρατών μελών να λαμβάνουν μέτρο απελάσεως έναντι προσώπου καταδικασθέντος σε περιοριστική της ελευθερίας ποινή, εάν έχει αποδειχθεί ότι η συμπεριφορά του συνιστά πραγματική και ενεστώσα απειλή, στρεφόμενη κατά θεμελιώδους συμφέροντος της κοινωνίας αυτού του κράτους μέλους.

26 Πρέπει, επίσης, να επισημανθεί ότι το Δικαστήριο έχει αποφανθεί επί προδικαστικών ερωτημάτων σχετικών με την ερμηνεία της οδηγίας 2004/38, τα οποία είχαν υποβληθεί στο πλαίσιο υποθέσεων που αφορούσαν πρόσωπο καταδικασθέν σε περιοριστική της ελευθερίας ποινή και που απαιτούσαν την εξέταση των προϋποθέσεων υπό τις οποίες η συμπεριφορά ενός τέτοιου προσώπου μπορούσε να θεωρηθεί ότι αποτελούσε δικαιολογητικό λόγο για τη λήψη μέτρου απελάσεως έναντι του προσώπου αυτού (βλ. αποφάσεις της 23ης Νοεμβρίου 2010, Τσακουρίδης, C-145/09, EU:C:2010:708, καθώς και της 22ας Μαΐου 2012, I, C-348/09, EU:C:2012:300).

27 Κατόπιν όλων των ανωτέρω σκέψεων, στο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 27, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 2004/38 έχει την έννοια ότι το γεγονός ότι ένα πρόσωπο κρατείται σε σωφρονιστικό κατάστημα κατά το χρονικό σημείο της εκδόσεως της αποφάσεως περί απελάσεως, χωρίς να υπάρχει προοπτική απολύσεώς του στο εγγύς μέλλον, δεν αποκλείει το ενδεχόμενο να συνιστά η συμπεριφορά του, σε σχέση με θεμελιώδες συμφέρον της κοινωνίας του κράτους μέλους υποδοχής, απειλή με πραγματικό και ενεστώτα χαρακτήρα.

Επί των δικαστικών εξόδων

28 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σε αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τρίτο τμήμα) αποφαίνεται:

Το άρθρο 27, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 2004/38/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, σχετικά με το δικαίωμα των πολιτών της Ένωσης και των μελών των οικογενειών τους να κυκλοφορούν και να διαμένουν ελεύθερα στην επικράτεια των κρατών μελών, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΟΚ) 1612/68 και την κατάργηση των οδηγιών 64/221/ΕΟΚ, 68/360/ΕΟΚ, 72/194/ΕΟΚ, 73/148/ΕΟΚ, 75/34/ΕΟΚ, 75/35/ΕΟΚ, 90/364/ΕΟΚ, 90/365/ΕΟΚ και 93/96/ΕΟΚ, έχει την έννοια ότι το γεγονός ότι ένα πρόσωπο κρατείται σε σωφρονιστικό κατάστημα κατά το χρονικό σημείο της εκδόσεως της αποφάσεως περί απελάσεως, χωρίς να υπάρχει προοπτική απολύσεώς του στο εγγύς μέλλον, δεν αποκλείει το ενδεχόμενο να συνιστά η συμπεριφορά του, σε σχέση με θεμελιώδες συμφέρον της κοινωνίας του κράτους μέλους υποδοχής, απειλή με πραγματικό και ενεστώτα χαρακτήρα.

(υπογραφές)